

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6278/2021
16.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Станковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2048/21 од 08.07.2021. године, у седници одржаној 16.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2048/21 од 08.07.2021. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Врању П 1773/20 од 26.04.2021. године у усвајајућем делу става првог и ставу трећем изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка плати 83.360,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 1773/20 од 26.04.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе исплати 827.000,00 динара са законском затезном каматом од 26.04.2021. године до исплате, а одбијен је, као неоснован захтев на име законске затезне камате на признат износ за период од 18.02.2021. године до 26.04.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца за исплату већег износа нематеријалне штете од досуђеног износа од 827.000,00 динара до траженог износа од 1.655.000,00 динара или за износ од 828.000,00 динара са законском затезном каматом од 18.02.2021. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 160.890,00 динара, а на износ трошкова на име заступања у износу од 78.750,00 динара, законску затезну камату почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2048/21 од 08.07.2021. године, преиначена је првостепена пресуда у обавезујућем делу става првог изреке и ставу трећем изреке и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете

због неоснованог лишења слободе плати 500.000,00 динара, док је за већи износ од 500.000,00 динара, а до износа од 827.000,00 динара досуђеног првостепеном пресудом захтев одбијен, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 125.600,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате и обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка плати 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане другостепене пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), и утврдио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Врању Кпп 9/16 од 19.07.2016. године тужиоцу, као осумњиченом за кривично дело изнуде из члана 214. став 4. у вези става 2. и 1. Кривичног законика одређен је притвор на основу члана 211. став 1. тачка 2. и 3. ЗКП, почев од 19.07.2016. године, који је продужен решењем од 16.08.2016. године и решењем од 15.09.2016. године. Решењем Вишег суда у Врању Кв 162/16 од 14.10.2016. године тужиоцу је укинут притвор, одређен решењем судије за претходни поступак Вишег суда у Врању Кпп 9/16 од 19.07.2016. године и одређена мера забране напуштања стана, која је укинута решењем Вишег суда у Врању К 70/16 од 15.06.2017. године. Тужилац је у притвору провео 88 дана, а у стану 243 дана, због изречене мере забране напуштања стана. Правноснажном пресудом Вишег суда у Врању К 82/17 од 22.05.2018. године (постала правноснажна 28.01.2020. године), тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело изнуде из члана 214. став 4. у вези става 2. и 1. Кривичног законика. Тужилац је био у притвору у Окружном затвору у Врању, где је био смештен у ћелији без адекватних услова, са четири кревета, али је увек било једно или два лица више, због чега првих 20 дана до месец дана није могао да спава и где су били смештени наркомени и криминалци. Све време је био забринут за егзистенцију своје породице, супруге и троје малолетне деце која су остала без средстава за живот. Тужилац се обраћао Министарству правде Републике Србије са захтевом за мирно решење спора 02.06.2020. године, о коме није одлучено.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11) закључио да тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете, коју је претрпео због тога што је био неосновано лишен слободе (био у притвору 88 дана и 243 дана у стану, због изречене мере забране напуштања стана) и обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати 827.000,00 динара, чију висину је одмерио применом члана 200. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је, оцењујући наводе жалбе тужене, прихватио наводе првостепеног суда у погледу основа за накнаду штете, али је преиначио првостепену

одлуку, тако што је обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати 500.000,00 динара, док је захтев тужиоца за исплату износа од још 327.000,00 динара одбио, као неоснован, сматрајући да би досуђивањем накнаде у већем износу било противно циљу коме она служи и поговорило тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, применом члана 200. став 2. Закона о облигационим односима.

Основано се наводима ревизије указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о висини правичне новчане накнаде на име овог вида нематеријалне штете.

Правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца као сатисфакције за претрпљену нематеријалну штету, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. Она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете и не сме поговорило тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом. Оценом свих штетних последица проистеклих из неоснованог лишења слободе тужиоца, као и свих околности конкретног случаја који су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде и то године старости тужиоца у моменту притварања (тужилац рођен 1990. године), природу и тежину кривичног дела које му је стављено на терет, време проведено у притвору (88 дана), време проведено у стану, због изречене мере забране напуштања стана (243 дана), последице лишења слободе, породично стање, ранији живот тужиоца, тешке услове боравка у притвору, дужину трајања душевних болова које је због тога трпео, по оцени Врховног касационог суда правилно је првостепени суд проценио да правична накнада нематеријалне штете износи 827.000,00 динара, применом члана 200. Закона о облигационим односима, са којих разлога се основано у ревизији наводи да је другостепени суд прениско одмерио накнаду за овај вид штете и досуђени износ умањио за 328.000,00 динара и са којих разлога је преиначена другостепена пресуда и одлучено као у ставу првом изреке.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима ревизијског поступка донета је на основу члана 153. став 1., 154. став 2, 165. став 2. и 163. став 2. ЗПП и тужиоцу, који је успео у поступку по ревизији досуђени су трошкови на име састава ревизије од стране адвоката у износу од 18.000,00 динара и трошкови на име таксе на ревизију и одлуку по ревизији у укупном износу од 65.360,00 динара, а све према важећој АТ и ТТ.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**